

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2022

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 91 500 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Ekstra realfagstime

Regjeringen har foreslått å innføre en ekstra time naturfag i skolen. Fjorårets resultater fra TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), viser at det er en nedgang i resultatene på ungdomstrinnet. Naturfag har i dag få timer, men mange læringsmål. Norge scorer i dag lavt på andel av elever med realfaglig fordyping. En ekstra time naturfag bidrar til økt rekruttering til realfaglige studier og yrker. Det må sikres tilstrekkelig finansiering.

Tekna støtter regjeringens forslag om en ekstra time naturfag i uken.

EVU for lærere innen teknologi og realfag

Tekna mener at det er viktig at etter- og videreutdanningstilbudet også gir påfyll til lærere som har høy kompetanse. Lektorer trenger å oppdatere seg på ny teknologi og digitale løsninger. Behovet for kompetanseutvikling har blitt større i en tid med mer bruk av digitale verktøy som følge av hjemmeskole. Fagfornyelsens nye læringsmål for programmering er eksempel på mål som er vanskelig å nå uten oppdatert kompetanse hos lærerne.

Tekna mener at lærerløftet og fagfornyelsen må følges opp med midler til opprustning av kompetanse blant de lærerne som har den formelle kompetansen, men som må oppdatere sin digitale kompetanse for å møte nye læringsmål der innsikt i ny teknologi er nødvendig.

ABE-reformen

Tekna mener Stortinget må be regjeringen igangsette avviklingen av ABE-reformen og begynne med UH-sektoren.

Rekrutteringsstrategi innen MNT-fagene

Innen MNT-fagene ser vi en svak rekruttering av vitenskapelig ansatte i forhold til de ambisjonene man har for kvalitet og kapasitet.

Innen naturvitenskapelig og teknologiske disipliner er det en overvekt av utenlandskandidater til PhD. Vi har dermed et svakt rekrutteringsgrunnlag til vitenskapelige stillinger.

Dette er en utfordring da dagens bemanning i de neste årene vil bli pålagt en rekke nye oppgaver som skal løses innen gjeldende finansiering knyttet til utdanningskvalitet, relevans og et betydelig EVU-oppdrag. Nye oppgaver er pålagt av Stortinget.

Behovet for rekruttering til akademia innen MNT-fagene er en akilles. Kandidater oppgir mangel på administrativt personale, fasiliteter og støttefunksjoner som er begrunnelse for at man slutter i sine stillinger i akademia. Tiltak knyttet til arbeidsvilkår må settes inn for å sikre god rekruttering. Begrensninger knyttet til oppholds- og arbeidstillatelser for doktorgradskandidater må gjennomgås.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen igangsette arbeidet med en rekrutteringsstrategi og en opptrappingsplan for å sikre tilstrekkelig kapasitet blant vitenskapelig ansatte innen NMT-fagene.

Bransjeprogram

Tekna viser til at det tar tid å få til et fruktbart samarbeid mellom bedrift, ansatte og utdanningsinstitusjon i bransjeprogrammene. Fra universitets- og høyskolesektoren er det knapphet på ressurser til å jobbe frem gode søknader på utlyste midler samt til å sett opp korte og fleksible tilbud på kort tid. Kursene har finansiering kun for en gjennomkjøring. Fra bedriftene er det mangelfull kunnskap om ordningene og fagforeningene må ta av egne midler til å få opp et system for behovskartlegging og markedsføring av tilbudene.

Tekna mener Stortinget må sikre full finansiering av bransjeprogrammene også for neste år med min 10 mill til henholdsvis bransjeprogram for maritim sektor, olje og gass og for utsatte industriklynger.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen raskt komme tilbake Stortinget med en redegjørelse av ordningen med bransjeprogrammene for å sikre en treffsikker og langsiktig kompetanseheving.

Studieplasser

Flere rapporter viser behov for mer avansert IT kompetanse. Bærekraftig omstilling løses med teknologi og realfag. Tekna viser til behandling av Samfunnsikkerhetsmeldingen i vår hvor flertallet i komiteen, bestående av medlemmene fra AP, FrP, SP og SV, fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre økt antall studieplasser innenfor IKT-fag og realfag.»

Tekna ber Stortinget øke bevilgningen til flere studieplasser innen IKT og realfag.

Egenbetalingsforskriften

Tekna mener det er uheldig å innføre ny egenbetalingsforskrift før det regjeringsoppnevnte Hatlen-utvalget får gjort sitt arbeide og Stortinget behandlet sak om finansieringsordning av UH-sektoren. Tekna vil understreke viktigheten av å se hvordan etter- og videreutdanning skal finne sin naturlige plass i sektorens totale oppdrag og finansiering.

Tekna mener egenbetalingsforskriften bør være en del av det nylig regjeringsoppnevnte utvalgets helhetlige arbeid, og ber Stortinget be regjeringen utsette ikrafttredelse av forskriften til Stortinget har behandlet sak om nytt finansieringssystem.

Forskning

Vi må nå utnytte den kapasiteten vi ser innen forskning for å klare en god omstilling til et mer bærekraftig samfunn, skape nye arbeidsplasser og sikre at vi har god rekruttering av vitenskapelig ansatte innen akademia. Da må vi gi flere mulighet til å få finansiert sine forskningsprosjekter. I dag er det en svært høy avslagsprosent på grunn av manglende midler tilgjengelig. Vi trenger øke forskningsbudsjettene våre og Tekna mener Stortinget bør samle seg om et mål tilsvarende 1,25 prosent av BNP innen utgangen av denne stortingsperioden.

Stortinget bes samle seg om et mål om en offentlig forskningsinnsats tilsvarende 1,25 prosent av BNP i løpet av denne stortingsperioden og må be regjeringen om å lage en opptrappingsplan for å nå dette målet i løpet av de neste fire årene.

Tekna mener at forskningsinstituttene bør få økte rammer for økt deltagelse fra norsk næringsliv og instituttsektoren i Horisont Europa. Slik bygger vi kunnskap for det fremtidige næringslivet og rustet oss for omstilling. I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning ligger ambisjon om en trappevis økning av grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen fremme en opptrappingsplan for grunnfinansiering av de teknisk- industrielle instituttene med mål om 25 prosent grunnfinansiering i løpet av neste stortingsperiode.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen sikre at STIM-EU videreutvikles tilpasset Horisont Europa og at man viderefører differensierte satser som også premierer samarbeid med norske virksomheter i hele programperioden.

Studentøkonomi

Å være student er en fulltidsjobb. Vi mener studiestøtten må økes. Ifølge tall fra SSB er det en tydelig sammenheng mellom hvor mye tid som blir brukt på en deltidsjobb og karakterene man får på studiet. Ved å øke studiestøtten kan vi frigjøre tid fra deltidsjobben slik at studentene kan fokusere på det de skal gjøre når de er studenter, nemlig å studere.

Tekna mener Stortinget må øke og knytte studiestøtten til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Opptrappingen av studiestøtten må starte i dette budsjettet.

Psykiske helse

Studentenes helse og trivselsundersøkelse fra våren 2021 viser at 45 prosent av studentene har det som kan karakteriseres som et høyt nivå av psykiske plager. Psykisk helse er ikke et pandemiproblem. I følge SHoT- undersøkelsen har andelen studenter som melder om et høyt nivå av psykiske plager økt fra nesten hver 6. student i 2010 til nesten halvparten i 2021. Antallet studenter som har hatt selvmordstanker har nesten har doblet seg fra 2010.

Våren 2021 gjennomførte vi i Tekna vår egen undersøkelse blant våre medlemmer. Over 50 prosent svarer at de ønsker seg et bedre samtale- og psykologtilbud. Ifølge studentene oppfattes ikke dagens ordninger som et lavterskeltilbud, det er lange ventelister, sprengt kapasitet og at man står alene igjen på bar bakke når de timene man har krav på er brukt opp.

Tekna mener vi må få på plass nok psykologer og samtaleterapeuter på hvert lærested slik at tilbudet dekker behovet hos studentene og oppfattes som et reelt tilbud. Ingen skal måtte vente mer enn 2 uker før de får første samtale.

Tekna ber Stortinget videreføre satsningen på studenters psykiske helse fra 2021 med 10 mill også i budsjettet for 2022.